

2008-10-28
Yttrande

Dnr 725/2008

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Frekvensutredningens betänkande Effektivare signaler, (SOU 2008:72)

Ert dnr N2008/4773/ITP

Radio- och TV-verket kan konstatera att delar av betänkandet rör frågor som i allt väsentligt ligger utanför Radio- och TV-verkets verksamhetsområde. Det har exempelvis inte ingått i kommittédirektivet att föreslå ändringar i den dubbla tillståndsplikten för ljudradio och TV. Det har heller inte ingått att föreslå grundlagsändringar. Utredaren har däremot haft att ta hänsyn till att grundlagarna innehåller bestämmelser som är av betydelse för radiofrekvensanvändningen. Här önskar Radio- och TV-verket särskilt framhålla att det i 3 kap. 2 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen föreskrivs att det allmänna ska eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet.

Kommittédirektivets avgränsningar mot Radio- och TV-verkets verksamhetsområde återspeglas i de förslag som utredningen lämnar. Det framgår att elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet beaktas särskilt. Någon inskränkning i möjligheten att få tillstånd att använda frekvensutrymme för att bedriva ljudradio- och TV-sändningar åsyftas inte. Radio- och TV-verket har således inget att invända mot betänkandets förslag.

Däremot ställer sig Radio- och TV-verket tveksam till vissa principiella grunder som utgör utgångspunkt för förslagen. Vid resonemangen kring de principiella grunderna framgår tyvärr inte med samma klarhet som i betänkandets förslag att dessa kan undantas för ljudradio- och TV-sändningar.

Utredaren menar att lagstiftning bör övervägas för en nationell radiospektrumpolicy som baseras på tio principiella grunder. Om utarbetandet av en sådan policy skulle realiserats anser Radio- och TV-verket att särskild hänsyn måste tas till den unika roll som ljudradio och TV spelar i samhället för att tillgodose den fria åsiktsbildningen samt samhällets intresse av yttrandefrihet, mångfald och massmediernas tillgänglighet i hela landet.

En av betänkandets principiella grunder är att målet med spektrumförvaltning ytterst bör vara en så samhällsekonomiskt effektiv användning som möjligt. Radio- och TV-verket delar uppfattningen att spektrum bör användas så effektivt som möjligt, men

2008-10-28

inte att samhällsekonomisk effektivitet alltid bör vara det första kriteriet vid bedömningen av om tillstånd ska meddelas. Enligt Radio- och TV-verkets uppfattning innebär till exempel sändningar av ljudradio och TV i nät med hög tillgänglighet stora samhällsliga värden. Dessa värden är svåra att uttrycka i finansiella termer och det bör tydligt framgå att dessa inte ska ställas mot de ekonomiska värden som frekvensutrymmet skulle kunna inbringa om utrymmet kapitaliserades, exempelvis genom en teknik- och tjänsteneutral tillståndsgivning efter anbuds- eller auktionsförfarande.

Utredaren menar att andra politiska mål än samhällsekonomisk effektivitet inte bör åstadkommas genom spektrumförvaltning utan med andra medel. De mediepolitiska målen innebär att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt motverka skadliga inslag i massmedierna. Samtidigt kan Radio- och TV-verket konstatera att ljudradio- och TV-sändningar i marknät har hög tillgänglighet och utgör basen för distribution av radio och TV i allmänhetens tjänst. Detta förutsätter bland annat frekvensallokering för radio- och TV-sändningar. Således är det inte möjligt att separera de mediepolitiska målen från spektrumförvaltningen, utan hänsyn måste tas redan vid fördelningen av spektrum för att uppnå även dessa mål.

Andra principiella grunder som presenteras är bland annat att marknadsmekanismer bör användas i så stor utsträckning som möjligt vid fördelning av tillstånd för användning av spektrum samt att dessa tillstånd bör vara så teknik- och tjänsteneutrala som möjligt. Eftersom avgörandet av hur frekvenser används är en mycket viktig fråga ser Radio- och TV-verket betydande risker med att helt överlåta till marknadens aktörer att bestämma över val av teknik och användningsområde utan att först försäkra samhällets intresse av yttrandefrihet, mångfald och massmediernas tillgänglighet såväl för funktionshindrade som i hela landet.

Radio- och TV-verket anser således att spektrumförvaltningen bör grundas på en process där den politiska nivån först avsätter ett visst utrymme för ljudradio- och TV-sändningar.

I detta ärende har generaldirektören Björn Rosén beslutat. Avdelningschefen Peter Schierbeck har varit föredragande. I handläggningen har även sakkunniga Anna Marklund deltagit.

Björn Rosén

Peter Schierbeck